ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 8ης Οκτωβρίου 1987

προς την Πορτογαλική Δημοκρατία όσον αφορά τη διαρρύθμιση του εθνικού μονοπωλίου εμπορικού χαρακτήρα για τα οινοπνευματώδη έναντι των άλλων κρατών μελών

(Το κείμενο στην πορτογαλική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(87/525/ΕΟΚ)

I

Η Πορτογαλική Δημοκρατία, βάσει του άρθρου 208 της πράξης προσχώρησης της Ισπανίας και της Πορτογαλίας, υποχρεούται, με την επιφύλαξη της παραγράφου 2 του ιδίου άρθρου, να διαρρυθμίσει προοδευτικά από την 1η Ιανουαρίου 1986 τα κρατικά μονοπώλια εμπορικού χαρακτήρα κατά την έννοια του άρθρου 37 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΟΚ, έτσι ώστε πριν από την 1η Ιανουαρίου 1993, να αποκλείεται κάθε διακριτική μεταχείριση μεταξύ των υπηκόων των κρατών μελών ως προς τους όρους εφοδιασμού και διάθεσης.

Εκτός των προϊόντων που απαριθμούνται στην παράγραφο 2, για τα οποία έχουν προβλεφθεί ιδιαίτερα μέτρα διαρρύθμισης, αποτελούν επίσης αντικείμενο μονοπωλίων στη Πορτογαλία κατά την έννοια του άρθρου 37 της συνθήκης ΕΟΚ:

— η αιθυλική αλκοόλη γεωργικής προέλευσης (γεωργικό προϊόν που περιέχεται στο παράρτημα II της συνθήκης ΕΟΚ, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 7α περί εγγραφής ορισμένων προϊόντων στο κατάλογο του παραρτήματος II της συνθήκης ΕΟΚ [1]),

— η αιθυλική αλκοόλη μη γεωργικής προέλευσης των διακρίσεων ex 22.08 Α και Β και ex 22.09 Α του κοινού δασμολογίου (κώδικες NIMEXE 22.08-10 και 22.08-30)

— τα αποστάγματα αμπελοοινικής προέλευσης που προορίζονται για την παρασκευή του οίνου Porto της κλάσης 22.09 Γ V α) και β) του κοινού δασμολογίου (κώδικες NIMEXE 22.09-81 και 22.09-91).

Το πορτογαλικό κράτος διατήρησε πράγματι το αποκλειστικό δικαίωμα να εισάγει και να θέτει στο εμπόριο τα εν λόγω προϊόντα στο εθνικό έδαφος. Η διαχείριση του μονοπωλίου της αιθυλικής αλκοόλης έχει ανατεθεί στην υπηρεσία Administração-geral do açúsar e do alcool (AGA) και η διαχείριση των αποσταγμάτων που προορίζονται για την παρασκευή οίνου Porto από την υπηρεσία Instituto do Vinho do Porto (IVP).

Το άρθρο 208 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο της πράξης προσχώρησης ορίζει εξάλλου ότι τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν έναντι της Πορτογαλίας ισοδύναμες υποχρεώσεις. Στα άλλα κράτη μέλη, ωστόσο, κανένα από τα προϊόντα αυτά δεν αποτελεί ή δεν αποτελεί πλέον το αντικείμενο μονοπωλιακού καθεστώτος κατά την έννοια του άρθρου 37 παράγραφος 1 της συνθήκης ΕΟΚ.

Βάσει του άρθρου 208 παράγραφος 1 τρίτο εδάφιο της πράξης προσχώρησης, η Επιτροπή διατυπώνει συστάσεις προς την Πορτογαλία, όσον αφορά τον τρόπο και το ρυθμό με τους οποίους πρέπει να πραγματοποιηθεί η προσαρμογή που προβλέπεται στην παρούσα παράγραφο.

II

Λαμβανομένης υπόψη της απουσίας κάθε ειδικής ρύθμισης όσον αφορά το μονοπώλιο των πορτογαλικών αλκοολών — σε αντίθεση με το μονοπώλιο των πετρελαιοειδών, για το οποίο προβλέπονται λεπτομερείς κανόνες στο άρθρο 208 παράγραφος 2 της πράξης προσχώρησης — η Επιτροπή κρίνει αναγκαίο, για να καθορίσει το ρυθμό σταδιακής κατάργησης των ποσοτικών περιορισμών που υπάρχουν στο τομέα αυτό, να ακολουθήσει τα κριτήρια του άρθρου 33 της συνθήκης ΕΟΚ. Το άρθρο αυτό προβλέπει για τα αρχικά κράτη μέλη μεταβατική περίοδο 12 ετών και τον καθορισμό μιας αρχικής ελάχιστης ποσόστωσης ίσης με 3 % της εθνικής παραγωγής, δεδομένου ότι η αρχική αυτή ποσόστωση δεν πρέπει να είναι κατώτερη από τις διμερείς ποσοστώσεις που ανοίχτηκαν στα άλλα κράτη μέλη κατά την έναρξη ισχύος της εν λόγω συνθήκης. Η ποσόστωση αυτή αυξάνεται σε 5 % μετά το τρίτο έτος. Στη συνέχεια, η ποσόστωση αυτή αυξάνεται ετησίως τουλάχιστον κατά 15 %. Στο τέλος του δέκατου έτους, κάθε ποσόστωση πρέπει να είναι τουλάχιστον ίση με το 20 % της εθνικής παραγωγής.

III

Η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι ο κανόνας του άρθρου 208 παράγραφος 1 της πράξης προσχώρησης απαιτεί για την Πορτογαλία κάποια προσαρμογή για τον καθορισμό του ύψους της αρχικής ποσόστωσης και του ποσοστού ετήσιας αύξησής της.

Η Επιτροπή θεωρεί ότι πρέπει, ως προς την Πορτογαλία, να ληφθεί υπόψη η διάρκεια της μεταβατικής περιόδου που καθορίστηκε στο άρθρο 208 παράγραφος 1 της εν λόγω πράξης, η οποία λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 1992, καθώς και η προθεσμία που έχει ήδη διανυθεί.

Όσον αφορά τις αρχικές ποσοστώσεις, πρέπει να ληφθούν υπόψη, κατ' αναλογία προς τις διατάξεις του άρθρου 33 της συνθήκης ΕΟΚ, οι διμερείς ποσοστώσεις που έχουν ανοιχθεί στα άλλα κράτη μέλη. Σύμφωνα με τους στόχους της πράξης προσχώρησης οι δυνατότητες συναλλαγών που υπήρχαν πριν από την έναρξη ισχύος της εν λόγω πράξης πρέπει τουλάχιστον να διατηρηθούν. Η αρχική ποσόστωση πρέπει, ως εκ τούτου, να είναι ίση προς το ποσό των διμερών συναλλαγών. Μόνο ελλείψει τέτοιων διμερών ποσοστώσεων η αρχική ποσόστωση πρέπει να καθορισθεί σε 3 % της εθνικής παραγωγής που είναι ίση ή — σε περίπτωση εξαγωγών — ανώτερη από την εσωτερική κατανάλωση.

Κατά τον καθορισμό των αρχικών ποσοστώσεων για τα τρία προϊόντα που αναφέρονται στην παρούσα σύσταση, φαίνεται λοιπόν αναγκαίο να ληφθούν υπόψη η παραγωγή και οι εισαγωγές. Δεδομένου ότι η κατάσταση δεν είνα ίδια για τα εν λόγω τρία προϊόντα, είναι σκόπιμο να εξετασθούν χωριστά.

[1] ΕΕ αριθ. 7 της 30. 1. 1961, σ. 71/61.

IV

1. Όσον αφορά την αιθυλική αλκοόλη γεωργικής προέλευσης διαπιστώνεται πράγματι ότι η εθνική παραγωγή αντιστοιχεί σε γενικές γραμμές στην εθνική κατανάλωση. Για το λόγο αυτό, είχαν εισαχθεί μόνο μικρές ποσότητες στο παρελθόν. Ο καθορισμός μιας αρχικής ποσόστωσης με αναφορά στην εθνική παραγωγή φαίνεται, ως εκ τούτου, να ανταποκρίνεται στους στόχους της πράξης προσχώρησης που προαναφέρονται.

Η Επιτροπή κρίνει, ωστόσο, ότι πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη οι διατάξεις του άρθρου 37 παράγραφος 4 της συνθήκης ΕΟΚ. Πρέπει λοιπόν να μην θιγεί η υπάρχουσα ρύθμιση στο μέτρο που προορίζεται να διευκολύνει τη διάθεση ή τη διατίμηση γεωργικών προϊόντων, προκειμένου να εξασφαλιστούν ισοδύναμες εγγυήσεις για την απασχόληση και το επίπεδο διαβίωσης των ενδιαφερομένων παραγωγών, λαμβανομένου υπόψη του ρυθμού των δυνατών προσαρμογών και των αναγκαίων εξειδικεύσεων. Η νομοθεσία αυτή πρέπει όμως να καταστεί εξ ολοκλήρου σύμφωνη προς τις απαιτήσεις του άρθρο 37 παράγραφος 1 της εν λόγω συνθήκης πριν τη λήξη της μεταβατικής περιόδου.

Λαμβανομένων υπόψη αφενός της διάρκειας της μεταβατικής περιόδου και της προθεσμίας που έχει ήδη διανυθεί, και αφετέρου των στόχων που προαναφέρονται, η Επιτροπή κρίνη ότι μια ποσόστωση για το 1987 ίση προς 6 % της εθνικής παραγωγής αιθυλικής αλκοόλης γεωργικής προέλευσης φαίνεται δίκαιη και εύλογη, καθώς και ετήσια αύξηση της ποσόστωσης αυτής κατά 20 %.

2. Η αιθυλική αλκοόλη μη γεωργικής προέλευσης δεν παρασκευάζεται στην Πορτογαλία. Η χρήση της αποκλείεται σε ορισμένους τομείς, όπως στον τομέα της παρασκευής ποτών. Για το λόγω αυτό, η AGA εισάγει μικρές μόνο ποσότητες. Το μέγεθος μιας αρχικής ποσόστωσης μπορεί ως εκ τούτου, να καθορισθεί μόνον με αναφορικά στις εισαγωγές που έλαβαν πράγματι χώρα.

Λαμβανομένης υπόψη της μεταβατικής περιόδου που έχει ήδη διανυθεί η Επιτροπή κρίνει ότι η αρχική ποσόστωση εισαγωγής για την αιθυλική αλκοόλη μη γεωργικής προέλευσης που προέρχεται από άλλα κράτη μέλη για το 1987 πρέπει να είναι τουλάχιστον ίση προς 40 % του πλέον υψηλού ετήσιου επιπέδου εισαγωγής κατά τη διάρκεια των ετών 1982 έως 1986.

3. Αντίθετα, όσον αφορά τα αποστάγματα οίνου που προορίζονται για την παρασκευή του οίνου Porto, οι εισαγόμενες ποσότητες αποτελούν σημαντικό μέρος της εθνικής κατανάλωσης και υπάρχει τάση για σημαντική υπέρβαση της εθνικής παραγωγής. Η IVP πρέπει να συνεχίσει τις εισαγωγές λόγω του ότι της έχει ανατεθεί ο εφοδιασμός της πορτογαλικής αγοράς.

Η κατάσταση αυτή διαφέρει ουσιαστικά από την κατάσταση της αιθυλικής αλκοόλης γεωργικής προέλευσης, όπου η εθνική παραγωγή αντιστοιχεί ποσοτικά προς τις ανάγκες της αγοράς. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, το άνοιγμα ποσόστωσης εισαγωγής είναι δυνατόν να επηρεάσει αμέσως τις δυνατότητες διάθεσης της εθνικής παραγωγής.

Το άνοιγμα μιας τέτοιας ποσόστωσης που στοχεύει σε μονοπώλιο που εισάγει το ίδιο σημαντικές ποσότητες θα έχει αντιθέτως, ως μόνο αποτέλεσμα να μειώσει, κατά περίπτωση, τις δυνατότητες εισαγωγής του μονοπωλίου που παραμένει εξάλλου, πάντα ελεύθερο να προβαίνει στην εισαγωγή των ποσοτήτων που επιθυμεί να διαθέσει στην εθνική αγορά. Εάν η ποσότητα που εισάγεται από το μονοπώλιο είναι μεγάλη, βρίσκεται σε ευνοϊκή κατάσταση, επειδή είναι σε θέση να προβαίνει σε προσκλήσεις για υποβολή προσφορών αγοράς που αφορούν ποσότητες που ενδιαφέρουν τους μεγάλους παραγωγούς.

Όσον αφορά τον καθορισμό μιας ποσόστωσης για τα προϊόντα αυτά, η Επιτροπή κρίνει αναγκαίο να γίνεται αναφορά στις εισαγωγές που πραγματοποιήθηκαν από το πορτογαλικό μονοπώλιο. Η Επιτροπή είναι ωστόσο της γνώμης ότι η Πορτογαλία δεν είναι υποχρεωμένη να καθορίσει το ύψος της αρχικής ποσόστωσης σε επίπεδο που να αντιστοιχεί στο σύνολο των εισαγωγών που έλαβαν χώρα στο παρελθόν. Αυτό θα οδηγούσε στον κίνδυνο να μειωθεί σημαντικά το περιθώριο δράσης του μονοπωλίου και να αμφισβητηθεί το έργο του που έγκειται στην εξασφάλιση της διάθεσης της εθνικής παραγωγής, πράγμα που δεν φαίνεται να ανταποκρίνεται στο στόχο του άρθρου 208 της πράξης προσχώρησης, που δεν προβλέπει την κατάρρευση του υπάρχοντος καθεστώτος στην αρχή της μεταβατικής περιόδου, αλλά προβλέπει μόνο τη σταδιακή διευθέτησή του κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής.

Η Επιτροπή, ωστόσο, θεωρεί ότι στην περίπτωση που οι εισαγωγές ενός μονοπωλίου υπερβαίνουν σημαντικά την εθνική παραγωγή, όπως το 1986, και λαμβανομένης υπόψη της διάρκειας της μεταβατικής περιόδου, ο καθορισμός ποσόστωσης για το δεύτερο έτος ίσης προς το των εισαγωγών του 1985 είναι δίκαιος. Πράγματι το άρθρο 37 παράγραφος 4 της συνθήκης ΕΟΚ δεν μπορεί να εφαρμοστεί στη συγκεκριμένη περίπτωση επειδή τα αποστάγματα οίνου δεν αποτελούν γεωργικά προϊόντα κατά την έννοια της εν λόγω συνθήκης. Πρέπει όμως να ληφθούν υπόψη οι επιπτώσεις από το σύνολο των διατάξεων της συνθήκης προσχώρησης και κυρίως αυτών που καθορίζουν τις μεταβατικές περιόδους για την εφαρμογή της κοινής γεωργικής πολιτικής στην Πορτογαλία.

V

Για τους λόγους αυτούς, και με την επιφύλαξη της θέσης που ενδέχεται να λάβει με βάση τα αποτελέσματα που θα προκύψουν από την εφαρμογή της παρούσας σύστασης, η Επιτροπή συνιστά στην Πορτογαλία, βάσει του άρθρου 208 παράγραφος 1 τρίτο εδάφιο της πράξης προσχώρησης:

1. — να ανοίξει, για την αιθυλική αλκοόλη γεωργικής προέλευσης που υπάγεται στην Πορτογαλία σε εθνικό μονοπώλιο εμπορικού χαρακτήρα, ποσόστωση ίση τουλάχιστον με το 6 % της αντίστοιχης εθνικής παραγωγής του 1986 για το υπόλοιπο του 1987,

— να ανοίξει, για την αιθυλική αλκοόλη μη γεωργικής προέλευσης που υπάγεται στην Πορτογαλία σε εθνικό μονοπώλιο εμπορικού χαρακτήρα, για το υπόλοιπο του 1987, ποσόστωση ίση τουλάχιστον με το 40 % του ανώτερου ετήσιου επιπέδου εισαγωγών από το 1982 έως το 1986,

— να ανοίξει, για τα αποστάγματα οίνου που προορίζονται για την παρασκευή του οίνου Porto και που υπάγονται στην Πορτογαλία σε εθνικό μονοπώλιο εμπορικού χαρακτήρα, για το υπόλοιπο του 1987, ποσόστωση ίση τουλάχιστον με το 25 % των εισαγωγών που πραγματοποιήθηκαν το 1985,

— να αυξήσει για το 1988 τις ποσοστώσεις του έτους 1987 κατά 20 %,

— να αυξάνει κατά τα επόμενα έτη τις ποσοστώσεις του προηγούμενου έτους κατά 20 %.

Εξυπακούεται ότι μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1992 το αργότερο, κανένας ποσοτικός περιορισμός δεν θα γίνεται πλέον δεκτός.

Η διαχείριση των ποσοστώσεων πρέπει να γίνεται με τρόπο διαφανή και αντικειμενικό και χωρίς να δημιουργούνται διακρίσεις. Θα είναι προσιτές σε κάθε εισαγωγέα, εκτός των μονοπωλίων, και τα εισαγώμενα προϊόντα στο πλαίσιο των ποσοστώσεων αυτών δεν μπορούν να αποτελούν στην Πορτογαλία αντικείμενο αποκλειστικών δικαιωμάτων εμπορίας,

2. — να γνωστοποιήσει σε όλους τους ενδιαφερόμενους με τις κατάλληλες δημοσιεύσεις, και ιδίως με τη δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Πορτογαλικής Δημοκρατίας (Diario da República) μιας ανακοίνωσης προς τους εισαγωγείς, τις δυνατότητες που τους παρέχονται, στο πλαίσιο των ανωτέρω ποσοστώσεων, να προμηθεύονται από άλλα κράτη μέλη τα προϊόντα πυ προαναφέρονται.

Βρυξέλλες, 8 Οκτωβρίου 1987.

Για την Επιτροπή

Peter SUTHERLAND

Μέλος της Επιτροπής